

ЗАЛЕПИ ТУКА

МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Време за решавање: 240 минути

јуни 2012 година

Шифра на ПРВИОТ оценувач

Запиши
тука:

Шифра на ВТОРИОТ оценувач

ЗАЛЕПИ ТУКА

УПАТСТВО ЗА КАНДИДАТОТ

Внимателно прочитај го упатството. Не испуштај ништо.

Залепи ја едната шифра на означеното место на тестот („Шифра на кандидатот“), а другата шифра на означеното место на **листот за одговори**.

Не врти страници и не почнувај со решавање на задачите сè додека не ти каже надгледувачот. Тестот содржи задачи.

На задачите се одговара на еден од следните начини:

- со заокружување на буквата пред точниот одговор;
- со дополнување на речениците во понудените одговори;
- со подвлекување делови во приложените текстови (зборови, група зборови, реченици, пасуси).

Внимавај на јазикот и на правописот во одговорите. **Пишувај читливо**. Нечитливите одговори, нејасните поправки и заокружувањето на повеќе од предвидениот број опции се вреднуваат со нула (0) поени.

И во тестот и во листот за одговори пишувај исклучиво со пенкало и со кирилско писмо.

Одговорите на задачите напишани со молив се вреднуваат со нула (0) поени.

Препишувањето е најстрого забрането. Сите идентични или слични текстови, како и текстовите испишани со различни ракописи се вреднуваат со нула (0) поени.

Покрај секоја задача е даден бројот на поените за точниот одговор.

За делот Пишување предвидено е да напишеш еден текст на тема по твој избор. Тестаторот ќе ти даде дополнителен лист на кој се напишани предложените теми и упатствата на задачата според кои треба да пишуваш.

Задачите се одговараат прво во тестот. Откако ќе завршиш со одговарањето на прашањата во тестот, **одговорите на задачите пренеси ги на листот за одговори**, според Упатството за пополнување дадено во него.

Ти посакуваме многу успех!

[illegible]

ПРАЗНА СТРАНИЦА

АЛБАТРОС

Луѓе од бродот, често за забава ги ловат
албатросите, птици што в морска шир се сами,
и што со големи крила рамнодушно пловат
над лаѓата што се лизга над горчливи јами.

Но кога ќе се најдат врз палубните штици
тие кралеви на ширта, до пред малку сјајни,
ќе станат одеднаш смешни и несмасни птици,
а крилата бели жално ќе се влечат крај нив.

Тој крилат патник сега толку станал беден!
Тој, секогаш толку убав, колку е грд вака!
Со своето луле клунот му го дразни еден,
куцајќи, друг летачот го подражава сакат!

Како принц на облаците поетот се крева,
Се подбива со стрелецот и низ луња броди,
Но штом е спуштен на земја, среде цган и врева,
Неговите крила на цин му пречат да оди.

Шарл Бодлер

(1.1) Кого го симболизира птицата албатрос во оваа песна?

1 поен

1	2
---	---

(1.2) Во што се претвора птицата албатрос според стиховите во третата строфа?

1 поен

1	2
---	---

(1.3) Кој вид рима користи поетот во песната?

1 поен

1	2
---	---

(1.4) Естетиката што ја промовираат стиховите на Шарл Бодлер се нарекува

1 поен

1	2
---	---

(1.5) На која збирка песни од Шарл Бодлер припаѓа песната „Албатрос“?

1 поен

1	2
---	---

(1.6) На кој книжевен правец припаѓа творештвото на Шарл Бодлер?

1 поен

1	2
---	---

(1.7) Какви реакции предизвикува издавањето на делото на Шарл Бодлер кај критиката во тогашната општествена стварност?

1 поен

1	2
---	---

2 Прочитај го извадокот од романот „Злосторство и казна“ од Ф. М. Достоевски и одговори на поставените прашања.

Истиот тој ден, но вечерта, околу седум часот, Раскољников се приближуваше кон станот на својата мајка и сестра, во улицата на Бакалеев, каде што ги беше сместил Разумихин. На скалите се влегуваше од улицата. Раскољников се приближуваше сè уште забавувајќи го чекорот и како да се колебаше дали да влезе или не. Но не би се вратил за ништо, неговата одлука веќе беше утврдена. „А освен тоа, и сеедно е, тие сè уште ништо не знаат“ размислуваше, „а мене и онака навикнаа да ме сметаат за чудак...“ Облеката му беше страшна: сета каллива после ноќта со дожд, искината, истуткана. Лицето речиси избличено од папсаност, од невремето, од физичкиот умор и од борбата со самиот себе која траеше речиси ден и ноќ. Целата таа ноќ ја помина сам, Господ знае каде. Но сега се реши.

Чукна на вратата; му отвори мајка му. Дуњечка ја немаше дома. Дури ни слугинката ја немаше. Пулхерја Ивановна веднаш целата истрпна од радосното изненадување; потоа го зеде за рака и го поведе во собата.

(...)

- Вчера бев на дожд, мајко... - почна Раскољников.

- Ама, не, не! - побрза Пухејла Александровна прекинувајќи го - ти мислиш дека сега веднаш ќе почнам да те испитувам како порано, по својата женска навика, не плаши се. Јас разбираам, сè разбираам; сега веќе научив каков е редот овде, па, верувај, и самата гледам дека вака е попаметно. Еднаш засекогаш решив: од каде можам да ги разберам твоите мисли и причини и да барам да ми полагаш сметка? Ти можеби имаш богзнае какви работи и планови во главата, или ти се раѓаат некакви мисли; а јас да те влечам за рака: за што мислиш? Јас, ете... Ах, Господе! Ама зошто јас се врткам таму - вamu како луда... Јас, ете, Роѓа, твојата статија ја читам по третпат, ми ја донесе Димитриј Прокофјич. Едноставно, извикав од чудо кога го видов; ете ти, улава, си мислам јас, ете со што се занимава тој, ете ти го објаснението на сè! Научниците се секогаш такви! Тој можеби сега има нови мисли во главата; тој ги смислува, а јас го мачам и го збунувам. Читам мил мој и, се разбира, многу нешта не разбираам; туку најпосле, така мора и да биде: од каде јас ќе...

- Покажете ми, мамо...

Раскољников го зеде весникот и бегло ја погледна својата статија: колку и да беше противречно на неговата положба и состојба, тој го почувствува она чудно и горко - слатко чувство кое го доживува писателот кога првпат гледа своја отпечатена работа; освен тоа и неговите дваесет и три години си го правеа своето. Тоа потраа еден миг. Откако прочита неколку реда, тој се намурти и страшен душевен товар му го стегна срцето. Сета негова душевна борба последните месеци наеднаш му излезе пред очи. Со одвратност и со јад ја фрли статијата на маса.

(...)

Пухејла Александровна бојазливо му пријде.

- Мајко, што и да се случи, што и да слушнете за мене, што и да кажат за мене, дали вие ќе ме сакате толку како сега?- ја праша тој наеднаш длабоко од сè срце, како да не ги мери своите зборови и како да не мисли на нив.

(...)

- Заминувам.

- Така и си мислев! Па можам и јас со тебе да дојдам ако е потребно. И Дуња; таа те сака, многу те сака таа тебе; па најпосле и Софија Семјонова нека дојде со нас, ако треба; гледаш со драга волја и како ќерка ќе ја примам. Димитар Прокофјич ќе ни помогне да се подготвиме... Но... каде... заминуваш?

- Збогум, мајчице.

- Што? Зар уште денеска! - извика таа како да го губи засекогаш.

- Не можам, време ми е, јас морам...

- И јас не можам со тебе?

- Не, туку клекнете и помолете му се на Бога за мене. Вашата молитва, можеби ќе стигне каде што треба.

(2.1) Зошто Раскољников има потреба да се сретне со својата мајка? <i>(заокружи ја буквата пред точниот одговор)</i> A. Заради традиционалното воспитување. B. За да го оправда извршеното дело. B. За да се збогува со неа.	1 поен
(2.2) Во средбата мајка и син расте психолошкиот притисок и се открива дека Раскољников е: <i>(заокружи ја буквата пред точниот одговор)</i> A. контрадикторен и трагичен човек. B. користољубив човек. B. несовесен убиец.	1 поен
(2.3) Според наведениот фрагмент, Раскољников додека ја чита статијата во весникот чувствува: <i>(заокружи ја буквата пред точниот одговор)</i> A. несигурност. B. јад. B. страв.	1 поен
(2.4) Во ова дело, авторот ја проблематизира темата на: <i>(заокружи ја буквата пред точниот одговор)</i> A. вината на човекот. B. жртвувањето на човекот. B. рамнодушност на човекот.	1 поен
(2.5) Раскољников ја убива старицата затоа што: <i>(заокружи ја буквата пред точниот одговор)</i> A. таа се обидува му ја попречи кражбата. B. таа го напаѓа со цел да се одмазди за сестрата. B. таа е сведок на убиството на сестрата.	1 поен
(2.6) Ф. М. Достоевски е препознатлив како автор кој на преден план ги обработува: <i>(заокружи ја буквата пред точниот одговор)</i> A. религиозните конфликти во општеството B. внатрешните конфликти на ликовите B. историските конфликти на Русија со другите земји	1 поен
(2.7) Во делото „Злосторство и казна“ опфатени се елементи на жанрот: <i>(заокружи ја буквата пред точниот одговор)</i> A. фантастика. B. криминалистички роман. B. историски роман.	1 поен
(2.8) Делото „Злосторство и казна“ ја претставува: <i>(заокружи ја буквата пред точниот одговор)</i> A. Русија во 18 век. B. Русија во 19 век. B. Русија во 20 век.	1 поен

3 Прочитај ги извадоците од делото на Крсте Петков Мисирков и одговори на поставените прашања.

А Није имаме и право, осем долгот, да браниме нашиот јазик и тоа прао ни јет свешчено. Секој кој шчо напаѓат на нашијот јазик, ни јет исто таков наш непријател, као и нападачот на нашата вера. Верата и јазикот, тоа сет душата на једен народ, со изменуајњето на који, једен народ праит коренен душевен преврат: он се откажуат од сè преѓашно и земат сè ноо. Тој коренен преврат, ако стаат постепено во течејње на цели векови не јет опасен, зашчо једни делои од него се односуваат до једни поколејња, друзи до друзи поколејња, така да једни делои преминаваат по наслетство, као народно наследије, и само некоји сет нои. Тој коренен преврат не јет опасен само, ако јет резултат на самостојното развијајње на народот.

Б Централен град во Македонија ни јет Велес. От тој центар географски, није са-мо мало се оддалечуаме, идејки преко Прилеп кон Битола и Орид. Таков праец при оддалечуајњето од географскиот центр се објаснуат со тоа, оти тије крајишча сет от по големо историјско значејње за Македонија, а од друго, сет по оддалечени и от србцкијот и бугарцкијот јазикои центрои, составуајки от себе македонцки јазиков центр и вистина диалектот Велешко- Прилепцко- Битољцко Оридцки јет јатката на македонцкијот јазик

В Но јас ке си дозвољам да повторам. Она јет: прво, Македонија да се неутрали-сат за Бугарија и Србија и да се оддалечит једнакво од двете држаи и друго, она тре-бит да се објединит на јазична осноа. Тије принципи ке ракоодат изработуајњето на литературнијот наш јазик; они ке ракоодат и праописот.

На тије два принципа одгоарат: 1, Прилепцко - Битолцкото наречије за литера-турен јазик, као једнакво далеко и от србцкијот и бугарцкијот јазици и централно во Македонија. 2, фонетичнијот праопис со употребените во таја книга писмени знакои и со мали отстапки на етимологијата и 3, речничнијот материјал да јет соб-рајње от сите македонцки наречија.

(3.1) Што претставува душата на еден народ според наведениот фрагмент од К. П. Мисирков?

1 поен

1	2
---	---

(3.2) Според К. П. Мисирков, кога промените во јазикот не се опасни за народот?

1 поен

1	2
---	---

(3.3) Зошто Мисирков сметал дека централното наречје треба да биде основа за идниот македонски литературен јазик?

1 поен

1	2
---	---

(3.4) За каков правопис се залага Мисирков во својата статија?

1 поен

1	2
---	---

(3.5) Како се вика книгата во која Мисирков ги изложил своите ставови за јазикот?

1 поен

1	2
---	---

(3.6) Како според К. П. Мисирков се создава речничкиот материјал на јазикот?

1 поен

1	2
---	---

(3.7) Што треба според К. П. Мисирков да направи Македонија во односот кон соседните држави за да се обедини на јазична основа?

1 поен

1	2
---	---

(3.8) Кога е донесено решението за воведување на македонскиот јазик како службен јазик во македонската држава?

1 поен

1	2
---	---

4 Прочитај ја песната „Езеро“ од Матеја Матевски и одговори на поставените прашања.

ЕЗЕРО

(1)

По години и сништа многу
повторно се вратив
на езерово
со слатки води
залутано во скутот на ридовите

Дијамантот на сонцето
уште длаби

Ни камен на неговото дно
ни трева грло што си крие
под брановите
ни птица грабеж див што носи

Око сум само око на сонцето
што му ги ниша водите
стари

О оставете ме крај ова езеро
оставете ме крај езерово
крај горчливово
оставете ме мртов

(4.1) Песната според стихот е:
(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. строфична.
- B. астрофична.
- B. хетерострофична.

(4.2) Според мотивот песната е:
(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. љубовна.
- B. пејзажна.
- B. патриотска.

1 поен

1 поен

(4.3) Во последната строфа:

*О оставете ме крај ова езеро
оставете ме крај езерово
крај горчливо
оставете ме мртов*

лирскиот субјект е подготвен:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. да го чува и заштитува езерото.
- B. да ги гледа убавините на езерото.
- B. да умре покрај езерото.

1 поен

(4.4) Слика / опис на езерото има во:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. првата строфа.
- B. третата строфа.
- B. петтата строфа.

1 поен

(4.5) За лирскиот субјект на песната, езерото претставува:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. секавање на детството.
- B. извор на живот.
- B. извор на тага.

1 поен

(4.6) Приврзаноста кон езерото во песната е споредлива со приврзаноста кон езерото во творештвото на:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. Рајко Жинзифов.
- B. Григор Прличев.
- B. Константин Миладинов.

1 поен

(4.7) Во стиховите на песната:

*Око сум само око на сонцето
што му ги ниша водите
стари*

е застапена стилската фигура:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. компарација.
- B. метафора.
- B. иронија.

1 поен

5 Прочитај ги извадоците од романот „Пиреј“ од Петре М. Андреевски и одговори на прашањата.

А Се вртам така, над децата, се домислувам што да правам. А камбаната клепа. Клепа од високо, мислиш на небото е качена камбаната. Ко ровји да удираат озгора се гласи, плуска над селото, свечи. Уља излегува од дома и Горица ја води за рака.

- Зошто е клепањето, ја прашувам Уља, дали е празник или кука некаде се запали.

- За да бегаме, вели Уља, да излеземе од селово.

- Ами, кај ќе бегам јас сирота, ѝ вела, кај ќе се давам со овие ренети пилиња?

Уља гледа во Свездана и во Капинка и назадгазум ја тргна Горица. Бегаат од гумното наше. И тогаш нешто беше се изразила за мене. Ама ако: испревртено време, лошо, boleжливо, и не знаеш што правиш. А кога не знаеш што правиш, не знаеш и што зборуваш.

Кој пат сега да го одбирам? Поп Танаско рече дека е еден патот, ама човек пак го бара поблискиот, полесниот. Ако појдам и јас в планина, може да ми се доразболат децата. А ако се доразболат овдека, ќе умрам од мака дека не сум отишла. За никаде не сум. Се помислив, помислив и ги одврзав кравата и магарето. Го качувам Свездана на магарето и тргнувам...

Б И, така, откако ќе се прошета матерката, откако ќе заврти неколкупати меѓу војниците, уште повеќе ќе ни се отвори устата. И сè ти се отвора: и срцето и душата. Сè сакаш да изнесеш надвор од срцето, да го видат сите. Гргори устинката и ти отпушта навалица зборови. Јазикот ти се здебелува, ти ги привлекува зборовите, ама ти не запираш да ги мачиш, да ги истураш. И сите зборуваат, а никој не слуша. Секој е зафатен со својата дома и домашни, секој сака да ти го раскаже животот. Од крај до крај да ти го раскаже.

(5.1) Во извадокот А, раскажувачот се наоѓа во состојба на:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- А. безнадежност.
- Б. дилема.
- В. очекување.

1 поен

(5.2) Раскажувач во извадокот Б е:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- А. Јон.
- Б. Лазор Ночески.
- В. Дуко Вендија.

1 поен

(5.3) Дејството во извадокот Б се одвива:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- А. во селото.
- Б. на фронтот.
- В. во меана.

1 поен

(5.4) Во извадокот А, Велика е претставена како:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- А. суеверна жена.
- Б. грижлива жена / мајка.
- В. рамнодушна жена.

1 поен

(5.5) Формата на искажување во извадокот Б е:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- А. дијалог.
- Б. раскажување.
- В. опис.

1 поен

(5.6) Насловот на романот „Пиреј“ претставува симбол за:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- А. неуништивоста на македонскиот народ.
- Б. судбината на македонскиот народ.
- В. маките на македонскиот народ.

1 поен

6 Кога од именката <u>чешел</u> се образува множинска форма доаѓа до гласовната промена: (заокружи ја буквата пред точниот одговор) A. обезвучување. B. редување. B. елизија.	1 поен
7 Акцентската целост <u>не сум ја видел</u> е: (заокружи ја буквата пред точниот одговор) A. енклитика. B. проклитика. B. клитика.	1 поен
8 Зборовите <u>каменче</u> и <u>моливче</u> се: (заокружи ја буквата пред точниот одговор) A. деминутиви. B. хипокористици. B. пејоративи.	1 поен
9 Во реченицата: <u>Во својот живот тој знаеше како сигурно да чекори.</u>, заменката <u>тој</u> претставува: (заокружи ја буквата пред точниот одговор) A. показна замена. B. лична замена. B. односна замена.	1 поен
10 Глаголска именка е зборот: (заокружи ја буквата пред точниот одговор) A. воспитување. B. воспитувајќи. B. воспитан.	1 поен
11 Според потеклото, зборовите <u>ректор</u> и <u>театар</u> се: (заокружи ја буквата пред точниот одговор) A. варваризми. B. неологизми. B. интернационализми.	1 поен

12 Во реченицата: <u>Гостином беше многу изненаден од неговата постапка, прирокот е:</u> (заокружи ја буквата пред точниот одговор) A. глаголски. B. глаголско-именски. B. именски.	1 поен
13 Во реченицата: <u>Утре со вас ќе одиме на концертот</u> предметот е: (заокружи ја буквата пред точниот одговор) A. директен. B. индиректен. B. предлошки.	1 поен
14 Кај зборовите <u>патент (затворац)</u> и <u>патент (изум)</u> се среќава појавата _____	1 поен 1 2
15 Која наставка се користи за образување на заповеден начин кај глаголите во еднина и во множина? _____	1 поен 1 2
16 Одговори каков видови зборови се: <u>веројатно</u> и <u>сигурно</u>. _____	1 поен 1 2
17 Употреби го соодветниот сврзник на празното место во составната независно сложена реченица која има цел да искаже одречување. Благоја _____ се насмеевна, _____ кажа збор за сликата пред него.	1 поен 1 2
18 Одговори каква замена е употребена во реченицата: <u>Ништо лошо не направив</u>. _____	1 поен 1 2
19 Определи кој збор е предлошки предмет во реченицата: <u>Сонцето срцето го премачкува со оган</u>. _____	1 поен 1 2
20 Одговори каква е според видот следнава зависносложена реченица: <u>Јас со право ви зборувам вака за светот зашто го познавам</u>. _____	1 поен 1 2

21 Тестаторот ќе ти даде дополнителен лист на кој се дадени две теми. Избери една тема и:

13 поени

- напиши текст од 350 до 500 збора;
- почитувај ги правилата за композицијата на текстот (воведен дел, главен дел и заклучок);
- почитувај ги правилата на стандардниот јазик;
- мислите искажи ги јасно и поврзано со употреба на факти и аргументи;
- употреби соодветна лексика и стил во согласност со видот на текстот кој го пишуваш.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Blank lined area for writing.

јазик	
1	2
композиција на текстот	
1	2
содржина	
1	2

22 Прочитај го внимателно извадокот од „Речник на симболите“ од Жан Шевалие и Ален Гербран и одговори на поставените прашања.

АТЛАНТИДА

Какво и да е историското потекло на легендата, во светлината на египетските текстови што го инспирирале Платон, Атлантида, потонатиот континент, во духот на луѓето останува симбол на еден вид загубен рај или на идеален град. Му припаѓала на Посејдон, кој таму ги сместил „децата што му ги родила една смртна жена“; сам го уредил, го разубавил и го организирал островот што станал големо и чудесно кралство: „жителите имале спечалено толку огромно богатство колку што ниедна кралска кука не поседувала, ниту, пак, ќе поседува во иднина... Двапати годишно собирале плодови од земјата: зиме, ги користеле водите од небото; лете, оние што ги давала земјата, одведувајќи ги нивните бранови надвор од каналите“ (Критија, 114d, 118e, Париз, 1925).

Било да се работи за спомени од некое древно предание или за утопија, Платон ги проектирал во Атлантида своите соништа за безгрешно политичко и општествено уредување. Десетте кралеви си судат еден на друг: „Кога дојде темнината и кога се оладија жртвените огнови, сите облекоа убави темносини роби и испоседнаа на земја во пепелта на своите обредни жртви. Тогаш, во ноќта, откако ги изгасиле сите светла околу светилиштето, судеа и трпеле осуда ако еден го обвинувал другиот дека сторил некаков прекршок. По задоволувањето на правдата, во определен ден, ги врежувале пресудите врз една златна маса што ја посветувале за спомен“ (Критија, 120bc, стр. 273).

Но, кога „божествениот елемент во нив се намалил и кога преовладал човечкиот карактер“, ја заслужиле казната на Зевс.

Така, Атлантида ѝ се придружува на темата за рајот од Златната доба, која се среќава во сите цивилизации, било на почетокот на човештвото, било на неговиот крај. Симболичната оригиналност на Атлантида е во идејата дека рајот се наоѓа во надвладувањето на еден божествен елемент во нас.

Атлантида покажува дека луѓето, на крај, се избркани од рајот, кој тоне заедно со нив, „зашто дозволиле да го загубат најубавото од најскапоцените добра“. Не кажува ли ова дека рајот и пеколот се најпрвин во нас самите?

(22.1) Кое е симболичното значење на Атлантида?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. Најубавите и најскапоцените добра.
- B. Загубен рај или идеален град.
- B. Чудесно кралство.

1 поен

(22.2) Кому му припаѓал островот Атлантида?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. На Платон.
- B. На Посејдон.
- B. На Египќаните.

1 поен

(22.3) Какви свои соништа проектирал Платон во Атлантида?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. За безгрешно политичко уредување.
- B. За плодната земја.
- B. За праведното судство.

1 поен

(22.4) Каде седат десетте кралеви кога си судат еден на друг?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. Во пепелта на обредните жртви.
- B. На златна маса.
- B. Околу светилиштето.

1 поен

(22.5) Кога кралевите ја добивале заслужената казна од страна на Зевс?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. Кога сториле некаков прекршок.
- B. Кога се намалил божествениот елемент.
- B. Кога биле избркани од рајот.

1 поен

(22.6) На која тема, присутна во сите цивилизации, се надоврзува Атлантида?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. Обредното жртвување.
- B. Рајот од Златната доба.
- B. Земното богатство.

1 поен

(22.7) Каде биле врежувани пресудите по завршувањето на судењето на десетте кралеви?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. Врз златна маса.
- B. На дрвен жртвеник.
- B. На камени плочи.

1 поен

(22.8) Кога судеа и трпеле осуда десетте кралеви?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. Двапати годишно.
- B. Лете.
- B. Во ноќта.

1 поен

СВЕТОТ ВО 2050 ГОДИНА

Замислете си еден свет каде пиратите прават чуда кревајќи се самите себеси во воздух во центрите на европските градови каде војните се предизвикуваат како последица од недостаток на вода. Според економистот и политичкиот научник Жак Атали, тоа е она што иднината ни го подготвува за 2050 година.

Имајќи ја предвид формулата дека искуствата од минатото се показатели на настаните од иднината, Атали навлегува во човечката историја до „Хомо хабилис“ делејќи го минатото во девет одделни периоди за да изолира „што е можно, што е променливо и што е непроменливо“ применувајќи ги овие тенденции во следните години.

Околу иднината на американската империја, тој пишува дека по една долга битка и на сред една еколошка криза, околу 2035 година таа ќе биде совладана од истата глобализација на пазарот (особено финансискиот) и од моќта на корпорациите. Финансиски и политички ќе биде изнемоштена како и сите империи во минатото, САД ќе прекинат со управување на светот. Но, ќе останат главна сила во светот, ниедна нова империја или доминантна нација не ќе може да ги замени. Се мисли дека помалку или повеќе ќе има девет доминантни сили од сите континенти: САД, Бразил, Мексико, Кина, Индија, Русија, Европската Унија, Египет и Нигерија. Некои од нив особено Кина, Индија и Нигерија, како и некои други земји се вештачки создадени по колонизацијата.

Зголемувањето на бројот на населението може да предизвика двојно зголемување на глобалното земјоделско производство. Урбанизацијата може да предизвика исчезнување на шумите, освен во Европа и Северна Америка каде што ќе одржуваат на вештачки начин.

Иднината на климата не изгледа многу позитивна. Со изразеното зголемување на промените на температурата, во природата ќе се случуваат мошне значајни модификации. Дрвјата ќе растат многу побрзо и ќе бидат многу понежни. Посериозен е фактот дека многу крајбрежја ќе станат ненаселиви.

Оружјето за масовно уништување на Северна Кореја кое сега е насочено кон Јапонија, еден ден ќе цели кон САД и Кина. Ракетите на Пакистан ќе паднат во рацете на фундаменталистите и ќе ѝ се закануваат најпрвин на Индија, а подоцна и на Европа. Оние на Хезболах, со други зборови, оние на Иран што сега му се закануваат на Израел, еден ден ќе се насочат кон Каиро, Ирак, Алжир, Тунис, Казабланка, Истанбул а подоцна кон Рим, Мадрид, Лондон и Париз.

Ако се заострат линиите на битките и земјата се доведе под закана на уништување, тогаш ракетите на Кина може да се насочат кон Јапонија и САД. Клонирањето е друго подрачје кое ќе претрпи промени. По поправањето на заболените органи, научниците ќе се обидат да ги репродуцираат за да направат делови за замена.

Конечно научниците ќе произведуваат човечки суштества во вештачка матка, што ќе значи дека човечкото суштество ќе стане вештачки објект. Жак Атали стана славен поради предвидувањето на американската финансиска криза во 2006 година.

Весник „Коха“; среда, 22 април 2009

(23.1) Според замислениот свет во 2050 година, војните ќе бидат последица на

1 поен

1	2
---	---

(23.2) Која сила ќе престане да управува со светот во 2035 година?

1 поен

1	2
---	---

(23.3) Што може да предизвика зголемувањето на бројот на населението?

1 поен

1	2
---	---

(23.4) Каква ќе биде иднината во однос на климатските услови?

1 поен

1	2
---	---

(23.5) Оружјето за масовно уништување на Северна Кореја ќе биде прена-
сочено кон

1 поен

1	2
---	---

(23.6) Кое подрачје ќе претрпи промени?

1 поен

1	2
---	---

(23.7) Зошто Жак Атали станал славен?

1 поен

1	2
---	---

(23.8) Се предвидува дека во иднина човечките суштества ќе се произведуваат во

1 поен

1	2
---	---

(23.9) Во чии раце, според предвидувањето, ќе бидат предадени ракетите на Пакистан?

1 поен

1	2
---	---

(23.10) Што ќе се случи на крајбрежјата како последица на изразитото зголемување на температурата во природата?

1 поен

1	2
---	---

ЕДЕН ФИЛЦАН КАФЕ

Како што е познато постојат голем број видови, а исто така и различни вкусови кафе. Кафето како вид пијалак е донесено во времето на османлиските освојувања во Европа, а потоа е пренесено и во Америка. Кафето е билка која потекнува од Источна Африка, во минатото се користела како вид јадење, а денес се користи како вид вкусен пијалак. Секако дека мене не ми е целта да ви дадам податоци за историјата, производството на кафето или за тоа какви видови постојат во денешно време, туку за патот на еден филцан турско кафе од плотната до љубителот. Тоа е мојата цел.

Сега, како да слушам дека се чудите и си велите: „Зарем толку сме незрели, па не знаеме да го подготвиме традиционалното кафе?“ Или, пак, си поставувате некои други прашања. Факт е дека секој Турчин знае да го подготви кафето и да го консумира. Не е ништо особено, меѓутоа најчесто сè се сведува на тоа да го испиеме кафето што е оставено пред нас, тоа е сè. Дали мислите дека е така? Јас сметам дека не е.

Пиењето кафе за љубителот на кафето е начин на уживање. Уживање, во целосна смисла на зборот. Поради тоа за љубителите процесот од подготвувањето до консумирањето на кафето е многу значаен. Не би требало да се занемари.

Денес (во домовите) кафето кое се подготвува во големи џезвиња, со цел да се добие во време, и покрај тоа што се нуди како турско кафе, не е вистинско турско кафе. Турското кафе, како прво, се подготвува одделно за секое лице.

Турското кафе се подготвува во мало џезве само за едно лице. А за тоа како се подготвува вистинското кафе, секој маж и жена учат со текот на времето и со искуството. Сепак, сметам дека ќе биде корисно доколку накратко ве потсетам на тоа.

Кафето се вари на тивок оган и се подготвува според вкусот како горко, средно или благо. На тацната на филцанот со горко кафе обично се става по една коцка шеќер, смета дека тоа е неопходно. Турското кафе не се служи без чаша вода до него. Срамота е кафето да се служи без вода, а тие што служат така се сметаат за неупатени. Секогаш се дава и една чаша вода. Ова е многу значајно.

Покрај подготвувањето и служењето на турското кафе, пиењето има особено значење. Не смеете туку така да го пиете турското кафе. Може да го правите тоа, но нека ви биде јасно дека со таквото пиење како да не пиете кафе. Што пиете тогаш? Невкусна, густа и топла течност.

Пред да започнете да го пиете вашето кафе, земете голтка од водата која е до кафето. Со водата треба малку да ја исплакнете усната шуплина за да се исчистат претходно останатите вкусови, со тоа би можеле да го почувствувате вкусот на кафето. Во спротивно, нема да успеете да го почувствувате вкусот. А тоа не би сакале да се случи, нели? Покрај тоа потребно е да почекате минута или две за да падне талогот. Откако ќе го направите тоа, може да го пиете вашето кафе и да уживате.

Драги пријатели, дали знаете која е најголемата грешка поврзана со подготвувањето и пиењето турско кафе? Пушењето цигара со кафето. Ех, тоа не треба да се направи, цигара со кафето не се пуши. Се прашувате зошто? Поради тоа што вкусот на цигарата ќе го расипе вкусот на кафето. Нека ви е на здравје!

www.edebiyatdefte.com

(24.1) Од каде потекнува кафето?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. Од Африка.
- B. Од Америка.
- B. Од Европа.

1 поен

(24.2) Како што се користело кафето во минатото?

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. Како пијалак.
- B. Како храна.
- B. Како лек.

1 поен

(24.3) Вистинското турско кафе се подготвува во:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. големо ѓезве.
- B. мало ѓезве.
- B. апарат за кафе.

1 поен

(24.4) Кафето се служи со:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. овошен сок.
- B. една чаша вода.
- B. парче торта.

1 поен

(24.5) Турското кафе не смее да се пие:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. забавено.
- B. туку така.
- B. брзо.

1 поен

(24.6) За да го почувствувате вкусот на кафето, водата треба да се испие:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. пред пиењето на кафето.
- B. по пиењето на кафето.
- B. додека го пиете кафето.

1 поен

(24.7) Најголемата грешка која се прави додека се пие кафето е:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. јадењето локум.
- B. пиењето вода.
- B. пушењето цигара.

1 поен

(24.8) Во тацната на филџанот со горко кафе, обично се става:

(заокружи ја буквата пред точниот одговор)

- A. коцка шеќер.
- B. еден локум.
- B. млеко во прав.

1 поен

ПРАЗНА СТРАНИЦА